

PANE, NEVÍME, KAM JDEŠ

Kázání ze soboty 02.10.2021 – br. Martin Pavlík

J 14, 1–6

Milé sestry a bratři v Kristu,

jediným cílem 13. až 17. kapitoly Janova evangelia je povzbuzení, uklidnění, ukojení úzkostí. „Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí“, těmito slovy začíná Ježíš svou řeč v prvním verši našeho dnešního biblického čtení. Problémem učedníků byl strach a obava, proto je cílem Ježíšovy řeči pouze je utěšit; nedozvídáme se už téměř žádné informace; žádné dogmatické úvahy. Je to jazyk víry, jazyk útěchy a není náhoda, že celá tato dlouhá řeč končí v 17. kapitole Ježíšovou dlouhou modlitbou. Čeho se učedníci báli? Co v nich vyvolalo úzkost? Poté, co jim v předchozí kapitole Ježíš umyl nohy, začal mluvit o velmi znepokojivých věcech: jeden z nich ho zradí, jeden z nich ho zapře a chystá se je opustit. Zrada, zapření, opuštění. Prožít v životě jen jednu věc z této trojice, by představovalo velký nápor na psychiku, co teprve na jejich víru. A právě za těchto okolností je mělo posílit to, co jim teď Ježíš řekne.

Ježíš musel být velmi znepokojen vyhlídkou na svou zradu, zapření a ukřižování, ale zabýval se úzkostí svých učedníků. Několik hodin před svou smrtí se snažil povzbudit své učedníky. Chce jim sdělit, co jim pomůže přežít následující dny, a co se dokonce může stát zdrojem radosti pro ně i pro všechny budoucí generace učedníků. Vrcholem celé této řeči, který Ježíš pronáší těsně před svou smrtí, je pamětihodná věta: „Já jsem ta cesta, pravda i život.“ Jde o výrok, o kterém přemýšlelo a diskutovalo už mnoho teologů i filosofů. Jde o výrok, který inspiruje a provokuje generace čtenářů Bible. Jenže tato slavná Ježíšova věta je v prvé řadě odpovědí na otázku jednoho z učedníků – postřehli jste kterého?

Učedník Tomáš – ten, který později ve 20. kapitole také řekl, že Ježíšově vzkříšení uvěří, až se sám přesvědčí. A evangelista Jan si dává záležet na tom, aby nám to neuniklo. Skepse, a v tomto kontextu nevěra ve vzkříšení byly hned v první skupině Ježíšových nejbližších spolupracovníků a žádný ze čtyř evangelistů se to nesnaží zamlčet. Ježíšův slavný výrok, který jsme slyšeli v dnešním čtení, vyvstává v plné své podobě teprve na pozadí rozhovoru s učedníkem Tomášem. To, co na Tomášových slovech oceňuji nejvíce, je odvaha mluvit narovinu. Přiznat onu obavu. Vyslovit nahlas svoji námitku: „Pane, nevíme, kam jdeš.“ Pozorně si ho vyslechněme, když říká – Pane, nevíme, kam jdeš. To přeci vyžaduje odvahu. Má ji někdo z nás? Říct, že mnohem častěji nevíme, než víme, kam Pán jde? Kudy nás vede? Pane, nevíme, kam jdeš – máme se možná učit říkat s Tomášem, a říkat to Pánu. Pane, nevíme, kam jdeš, nebo poupraveno pro dobu po nanebevstoupení: Pane, nevíme, kde jsi. Těžko se nám to zjišťuje a často netušíme. Natož abychom dokázali tato tajemství tlumočit srozumitelně a věrohodně dnešním lidem. Pane, nevíme. Kým bychom dnes byli jako církev, kdybychom se nebáli přiznat, že také nevíme? Kým bychom dnes byli jako církev, kdybychom to přestali vnímat jako slabost, ale projev dospělé víry? Mám na mysli tu

skutečnost, že nevíme, a že je toho mnoho, co nevíme. „Pane, nevíme, kam jdeš.“

Poznámka pod čarou zejména pro mladé lidi, jak to zformuloval jeden můj oblíbený autor: „Nebojte se zpochybnit všechno, co se týče víry. Nebojte se tím procesem projít. Víra, kterou vám předali rodiče a učitelé ve sborové školce, byla nutně víra upravená pro dětské chápání, protože jste tehdy byly děti. Teď už nejste, teď se nebojte zpochybnit všechny svaté pravdy víry, žádná otázka není zakázaná. Rodiče a kazatelé z toho většinou nejsou nadšení, protože se otevíráte riziku, že o víru přijdete, že vás vaše hledání zavede jinam nebo nikam. Ale je to nutné. Když to neuděláš, tvoje víra zůstane dětská, postupně možná dětinská a stane se z tebe fundamentalista – ze strachu, že by to tak s tou vírou nakonec možná nebylo, budeš lpět na liteře a odsuzovat všechny, kdo to dělají jakkoli jinak, třeba jen o milimetr.“

Je mnoho, co nevíme. A Ježíš to přijímá. Jako tenkrát věděl o Tomášovi, ví i dnes o naší nevěře, našem zklamání, naší nejistotě. Já nevím, s jakou mírou důvěry nebo pochybování se potýkáte vy. Ale on to ví. O Tomášovi, o mně, o nás. Důležité je, že o tom Bůh ví, ale také, že na to odpovídá. Přijímá to a odpovídá v našem dnešním textu Tomášovi i nám: „Já jsem ta cesta, pravda i život.“ Slovy „Já jsem“ se představuje Bůh Mojžíšovi z hořícího keře, když ho povolal, aby šel za faraonem a řekl mu, aby propustil jeho lid. A představuje se jako Bůh jeho otce a praotců, jako Bůh, který vidí utrpení, nespravedlnost, slyší úpění, jako Bůh, který vysvobozuje a volá na cestu z otroctví do svobody. Když tedy Ježíš říká: Já jsem ta cesta, pravda i život, dochází nám, že to mluví sám Bůh, vždyť kdo z lidí by to mohl o sobě říct?

Já jsem ta cesta. Obraz cesty je srozumitelný a ve všech náboženstvích je cesta důležitým symbolem lidského života. Člověk nemá zůstat na místě; mnohem spíše je poutníkem. Naše cesty mohou být dlouhé a klikaté, mohou vést slepými uličkami a někdy taky bloudíme. Cesta nemusí být pohodlná – sám Kristus čelil pokušení na poušti vyhnout se cestě kříže. Když Ježíš říká, já jsem ta cesta, říká tím také, že není jen rádce na cestě, a že cesta, o kterou tu jde, nespočívá jen v dodržování pravidel. Ježíš sám je cesta – v něm se člověk setkává s tím, který ho poslal. Proto dodává: „Nikdo nepřichází k Otci než skrze mě.“

Já jsem pravda. Pravda je důležitá, ale všimněte si, že ji Ježíš vtěsnil mezi cestu a život. Někteří křesťané chtějí jen pravdu. Ale to je obrovské nepochopení. Dokonce je to obrovské nepochopení toho, jak tzv. „přítomné pravdě“ rozuměli samotní zakladatelé naší církve. Poslechněte si, co v této souvislosti řekla jedna ze tří zakladatelů naší církve: „V chápání pravdy bude vývoj, protože pravda má schopnost trvalého rozvíjení se. Naše zkoumání pravdy je stále ještě neúplné. Zatím jsme zachytili pouze některé paprsky světla... Jestliže se lidé spokojí se světlem, kterého se jim již z Božího slova dostalo, a nemají odvahu Písmo dále zkoumat, zastavují růst v poznávání pravdy. Zabřednou do konzervatismu a vyhybají se diskusím.“ Na adresu nazpět zahleděných adventistů při jiné příležitosti poznamenala, že ti, kteří se domnívají, že se nikdy nevzdají dlouho ochraňovaných názorů a že nikdy nezmění názor, budou velmi zklamáni. Víme, že zakladatelé Církve adventistů sedmého dne měli tzv. dynamický koncept toho, co nazývali „přítomnou pravdou“ a stavěli se proti ztuhlosti. Nejsme klub lidí, kteří zachovávají názory našich předků. Průkopníci adventismu se drželi

konceptu, že přítomná pravda nemá statickou a ztuhlou povahu, ale dynamicky se rozvíjí. To byl mimochodem jeden z důvodů, proč se třeba zdráhali formulovat vyznání víry. A proč nakonec prohlásili, že našim jediným vyznáním víry je Bible. Zde je odpověď: Přítomná pravda je pravda na cestě, pravda na cestě životem, stále otevřená úpravám. A Ježíš nejen, že ji klade mezi cestu a život, ale mluví o pravdě zosobněné v něm. Všechny pravdy směřují od Krista a ke Kristu.

Já jsem život. Po životě toužíme všichni. TGM ve svých Hovorech říká: „Měříme život velmi jednostranně: podle jeho délky, a ne podle jeho velikosti. Myslíme víc na to, jak život prodloužit než na to, jak jej opravdu naplnit.“

Kristus nazývá životem sám sebe a činí si nárok na naplnění naší touhy po životě. Teprve skrze něho lze zakusit, jak říká, co znamená skutečné bytí. Bytí pro druhé. Čtvrté evangelium různými způsoby hovoří o Ježíši jako o „životě“. V prologu Jana čteme, že byl život a život byl světlo lidí. Celé své poselství shrnul Kristus do slov: „Já jsem přišel, aby (moje ovce) měly život a měly ho v hojnosti.“ (J 10,10). Ježíš byl člověk, ze kterého pramenil život. Když začal mluvit, v jeho posluchačích něco oživalo. Ať se to díky jeho slovům děje stejně i nám dnes.

Amen

I když to pro nás není snadné, přesto se odvažujeme modlit, že často nevíme, kam jdeš, Bože. Děkujeme však, že jdeš s námi. Vyznáváme, že jsi ta cesta, pravda i život. Ber nás na svou cestu, dej, ať tvou pravdu a tebe nově hledáme, a veď nás k životu, který se neměří podle délky, ale podle hloubky.